อุตสาหกรรมน้ำตาล

เมษายน 2561

ชัยวัช โชวเจริญสุข
chaiwat.sowcharoensuk@krungsri.com
+662 296 2000 Ext. 50880

- ช่วงปี 2561-2563 คาดว่าราคาน้ำตาลในตลาดโลกยังคงอยู่ในระดับไม่สูงนัก เฉลี่ยที่ 15.0-16.5 เซนต์/ปอนด์ เนื่องจากแรงกดดันด้านอุปทานในตลาดโลก มีผลให้สต็อกน้ำตาลโลกมีแนวโน้มสูงขึ้น
- ผลผลิตอ้อยและน้ำตาลของไทยที่เพิ่มขึ้นทำให้โรงงานน้ำตาลจำเป็นต้องเพิ่มสัดส่วนการส่งออก จึงคาดว่าช่วง 3 ปีข้างหน้าจะมีปริมาณส่งออก 7.5-8.5 ล้านตันต่อปี ส่วนการบริโภคน้ำตาลในประเทศอาจเติบโตชะลอลงเล็กน้อย โดยเฉพาะจากอุตสาหกรรมเครื่องดื่มที่ถูกเรียกเก็บภาษีความหวาน นอกจากนี้ ยังต้องจับตาผลกระทบจากการปรับแก้ พรบ.อ้อยและและน้ำตาลทรายของไทย ที่อาจกระทบรายได้ของโรงงานน้ำตาลไทยบ้าง

ข้อมูลพื้นฐาน

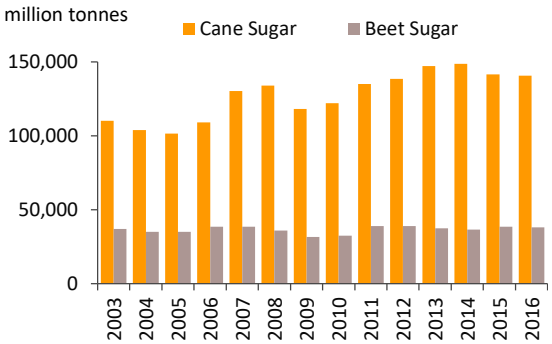
"น้ำตาล" เป็นสารความหวานจากพืช [1/] **ที่มีความต้องการสูงทั่วโลกทั้งเพื่อบริโภคโดยตรงและเป็นสารปรุงแต่งรสในอุตสาหกรรมต่างๆ** อาทิ เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์จากนม (อาทิ นม เนย โยเกิร์ต) ขนมหวาน และเบเกอรี่ **ในปี 2559 การใช้น้ำตาลมีสัดส่วนสูงกว่า 80% ของการบริโภคผลิตภัณฑ์ให้ความหวานทุกประเภททั่วโลก** ที่เหลือเป็นการบริโภคสารความหวานอื่น อาทิ น้ำตาลเทียม (High Intensity Sweetener: HIS) ซึ่งเป็นสารให้ความหวานที่ถูกสังเคราะห์ทางเคมี และน้ำเชื่อมฟรุคโตสเข้มข้นสูง (High Fructose Corn Syrup: HFCS) ซึ่งแปรรูปจากแป้งข้าวโพด เป็นต้น

จากข้อมูลการผลิตน้ำตาลในโลก พบว่าผลิตจากอ้อย สัดส่วน 85% ของผลผลิตน้ำตาลทั้งหมด (ภาพที่ 1) มีแหล่งผลิตในประเทศแถบเส้นศูนย์สูตร อาทิ บราซิล และประเทศในเอเชียแปซิฟิก ที่เหลือเป็นน้ำตาลที่ผลิตจากหัวบีท (Beet root) มีแหล่งผลิตสำคัญในยุโรป และพื้นที่บางส่วนในสหรัฐฯ แคนาดา และจีน ทั้งนี้ ในปี 2559 **ผลผลิตน้ำตาลทั่วโลกมีประมาณ 175 ล้านตัน (ในรูปน้ำตาลทรายดิบ) มีประเทศผู้ผลิตสำคัญ คือ บราซิล (สัดส่วน 22.9% ของผลผลิตน้ำตาลโลก) ตามด้วย อินเดีย** (12.8%) **สหภาพยุโรป** (9.7%) **ไทย** (5.9%) **จีน** (5.6%)

ปริมาณการค้าน้ำตาลในตลาดโลกมีประมาณ 55-60 ล้านตัน (ในรูปน้ำตาลทรายดิบ) หรือประมาณ 1 ใน 3 ของปริมาณผลผลิตน้ำตาลทั่วโลก โดยปริมาณการค้าในแต่ละปีจะขึ้นอยู่กับนโยบายการผลิตและส่งออกน้ำตาลของประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำตาล และความต้องการนำเข้าของประเทศที่ไม่สามารถผลิตน้ำตาลได้เองหรือมีผลผลิตไม่เพียงพอกับการบริโภค ด้วยเหตุนี้ **การค้าน้ำตาลระหว่างประเทศจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยกำหนดทิศทางราคาน้ำตาลในตลาดโลก** ทั้งนี้ ประเทศผู้ผลิตน้ำตาลที่มีสถานะเป็นผู้ส่งออกสุทธิที่สำคัญ ได้แก่ บราซิล มีส่วนแบ่งการส่งออกน้ำตาลในตลาดโลก 48.7% รองลงมา คือ ไทย (13.8%) และออสเตรเลีย (6.9%) ขณะที่ประเทศที่มีสถานะเป็นผู้นำเข้าน้ำตาลสุทธิที่สำคัญ คือ จีน อินโดนีเซีย EU และ สหรัฐฯ (ภาพที่ 2)

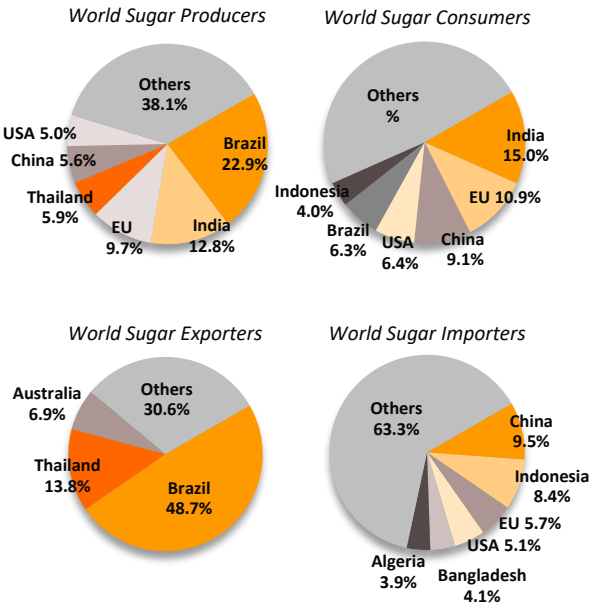
นอกจากนี้ ทิศทางราคาน้ำตาลในตลาดโลกยังขึ้นอยู่กับภาวะตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ล่วงหน้า เนื่องจากน้ำตาลเป็นสินค้าโภคภัณฑ์เกษตรที่มีการเก็งกำไรในตลาดล่วงหน้าอย่างแพร่หลาย ตลาดล่วงหน้าที่สำคัญและเป็นตลาดอ้างอิงราคาน้ำตาลในตลาดโลกในปัจจุบัน อาทิ Intercontinental Exchange (ICE), Brazilian Mercantile and Futures Exchange (BF&M), Kansai Commodities Exchange (KEX), Multi Commodity Exchange (MCX) และ National Commodities and Derivatives Exchange (NCDEX) เป็นต้น

Figure 1: World Sugar Production

Source : F.O.Lichts, Südzucker, compiled by Krungsri Research

Figure 2: World Sugar Market (2016/17)

Source : USDA

1/ น้ำตาลพบได้ทั่วไปในเนื้อเยื่อของพืช โดยเฉพาะในอ้อยและหัวบีทที่มีปริมาณน้ำตาลเข้มข้นเพียงพอที่นำมาผลิตเป็นน้ำตาลในเชิงพาณิชย์

สำหรับ**อุตสาหกรรมน้ำตาลในไทยถือได้ว่ามีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดโลก** เนื่องจากต้นทุนอ้อยในการผลิตน้ำตาลของไทยอยู่ในระดับไม่สูงนักที่ 13.6 เซนต์/ปอนด์ [2/] (มีเพียงบราซิลที่มีต้นทุนอ้อยต่ำกว่า อยู่ที่ 11.2 เซนต์/ปอนด์) อีกทั้งไทยยังได้เปรียบจากการมีทำเลที่ตั้งอยู่ในเอเชียซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีความต้องการนำเข้าสูง (การนำเข้าน้ำตาลของประเทศในเอเชียขยายตัวเฉลี่ย 6.3% ต่อปีในปี 2550-2559 สูงกว่าการนำเข้าน้ำตาลทั่วโลกที่ขยายตัวเพียง 3.3% ต่อปี –ภาพที่ 3) ซึ่งทำให้ไทยได้เปรียบเรื่องระยะทางทำให้มีต้นทุนขนส่งต่ำกว่า โดยเฉพาะในการส่งออกไปยังจีน (ส่วนใหญ่ไทยส่งออกไปยังพม่าและกัมพูชาเพื่อส่งออกต่อไปยังจีน) อินโดนีเซีย อินเดีย ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศที่มีความต้องการนำเข้าน้ำตาลเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง [3/]

นอกจากนี้ โครงสร้างอุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยยังแข็งแกร่งจากการมีกฎหมายเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ.2527 ซึ่งคุ้มครองอุตสาหกรรมน้ำตาลในประเทศทั้งระบบ ในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- **การควบคุมจำนวนผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมน้ำตาล** โดยผู้ประกอบการรายใหม่ (ทั้งกรณีลงทุนโรงงานใหม่และขยายกำลังการผลิต) จะต้องได้รับใบอนุญาตตั้งหรือขยายโรงงานน้ำตาลจากรัฐ ซึ่งเป็นการควบคุมจำนวนโรงงานน้ำตาลและกำลังการผลิต อีกทั้งยังถือเป็นการคุ้มครองรายเดิมจากการเข้ามาแข่งขันของรายใหม่ **อย่างไรก็ตาม ในช่วง 6-7 ปีที่ผ่านมาทางการไทยออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานน้ำตาลเพิ่มเติม 2 ครั้ง ในปี 2553 และปี 2558** (ไม่มีการออกใบอนุญาตฯ มาตั้งแต่ปี 2532) มีผลให้มีจำนวนโรงงานน้ำตาลเพิ่มขึ้นจากในปี 2553 ที่มีจำนวน 46 แห่งเป็น 54 แห่งในปี 2560 (ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนโรงงานใหม่ของผู้ประกอบการรายเดิม - ตารางที่ 1) และยังมีการออกใบอนุญาตจัดตั้งบริษัทส่งออกน้ำตาลเพิ่ม 1 รายในปี 2560 (จากเดิมที่มี 6 ราย) [4/] นอกจากนี้ ยังมีโรงงานน้ำตาลที่ได้รับใบอนุญาตและเตรียมเข้าสู่ระบบอีกกว่า 10 แห่งภายในปี 2564 (ส่วนใหญ่เป็นโรงงานน้ำตาลที่ได้ใบอนุญาตในปี 2558 ซึ่งต้องเดินเครื่องผลิตภายใน 5 ปี ตามอายุในอนุญาต – ตารางที่ 2)
- **มีระบบแบ่งปันผลประโยชน์** (Revenue sharing) **ระหว่างชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาล ที่เรียกว่า "ระบบ 70:30"** เป็นการจัดสรรรายได้สุทธิจากการจำหน่ายน้ำตาลทั้งตลาดในประเทศและส่งออกในแต่ละฤดูการผลิตให้แก่ชาวไร่อ้อย (เรียกว่าผลตอบแทนจากราคาอ้อย) สัดส่วน 70% และโรงงานน้ำตาล (เรียกว่าผลตอบแทนการผลิต) สัดส่วน 30% ซึ่ง**ระบบนี้ช่วยลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาอ้อยเข้าโรงงาน ส่งผลให้โรงงานน้ำตาลมีอัตรากำไรขั้นต้น (รายรับหักต้นทุนค่าอ้อย) ที่ค่อนข้างแน่นอน** และสามารถบริหารต้นทุนได้ดีกว่าโรงงานน้ำตาลในประเทศอื่น อีกทั้งระบบแบ่งปันรายได้ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นน้ำ (การปลูกอ้อย) ในห่วงโซ่อุปทาน ทำให้อุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยมีความมั่นคงด้านวัตถุดิบ
- **มีระบบจัดสรรผลผลิตน้ำตาลเพื่อใช้ในประเทศและส่งออก ในลักษณะโควตาการจำหน่าย** แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) โควตา ก. จัดสรรไว้เพื่อการบริโภคในประเทศ (ในรูปของน้ำตาลทรายขาว) ซึ่งจะมีการประเมินความต้องการบริโภคทุกปีเพื่อจัดสรรให้เพียงพอ ที่ผ่านมามีสัดส่วนประมาณ 25-30% ของผลผลิตน้ำตาลของประเทศ 2) โควตา ข. จัดสรรเพื่อส่งออกโดยบริษัท อ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด

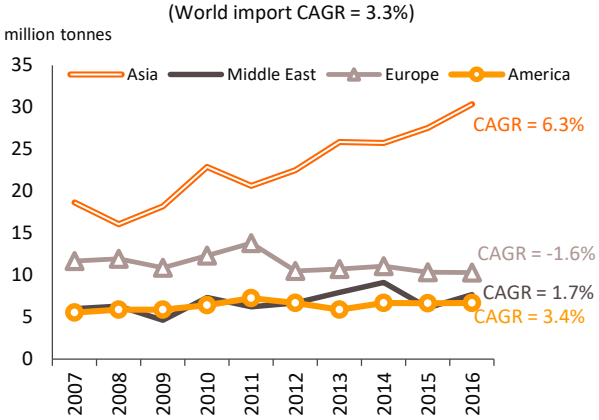
2/ คำนวณจากปริมาณน้ำตาลต่อตันอ้อย (Sugar content) และราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้ (ไม่รวมต้นทุนอื่นๆ ในกระบวนการผลิตและจำหน่ายอีกประมาณ 2.5-3.5 เซ็นต์ต่อปอนด์)

3/ จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัวประชากร (GNP per capita) และปริมาณการบริโภคน้ำตาลต่อหัวประชากร โดยวิจัยกรุงศรี พบว่า ขนาดของเศรษฐกิจประเทศกำลังพัฒนามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริโภคน้ำตาล สะท้อนว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจจะช่วยหนุนความต้องการบริโภคน้ำตาลเพิ่มขึ้น ซึ่งตรงข้ามกับประเทศพัฒนาแล้วที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ เนื่องจากเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น ผู้บริโภคในประเทศพัฒนาแล้วจะคำนึงถึงสุขภาพมากขึ้น และหรือ มีทางเลือกในการบริโภคสารให้ความหวานอื่นๆ มากขึ้น จึงมีผลให้ความต้องการบริโภคน้ำตาลชะลอลง และมีอัตราการบริโภคน้ำตาลต่ำ

4/ ผู้ส่งออกน้ำตาล 7 ราย ประกอบด้วย บจก.การค้าตุลาหกรรมน้ำตาล, บจก.ค้าผลผลิตน้ำตาล, บจก.เค.เอส.แอล.เอ็กซปอร์ต เทรดดิ้ง, บจก.ที.ไอ.เอส.เอส., บจก.แปซิฟิก ชูการ์คอร์ปอร์เรชั่น, บจก.ส่งออกน้ำตาลสยาม, บจก.เวิลด์ ชูการ์ เอ็กซ์ปอร์ต

Figure 3: World Sugar Importers by Region

(World import CAGR = 3.3%)

Source : USDA and compiled by Krungsri Research

Table 1: Sugar Millers in Thailand

Thai Sugar Mills	Capacity (million tonnes of sugar) 2016/2017
Mitr Phol Group (6 mills)	17.47
Thai Roong Ruang Group (9 mills)	14.81
Thai Ekalak Group (KTIS) (3 mills)	8.68
Tamaka Group (KSL) (5 mills)	6.83
Suphanburi Group (3 mills)	5.22
Rerm Udom Group (2 mills)	4.45
Korach Group (2 mills)	4.36
Banpong Group (2 mills)	4.34
Wang Kanai Group (4 mills)	3.50
Thai Kanchanaburi (2 mills)	2.64
Kumpawapi Group (2 mills)	2.56
Mitr Kasetr Group (2 mills)	2.23
Others (12 mills)	
Eastern Sugar & Cane Public Co.,Ltd.	3.46
Khonburi Sugar Public Co.,Ltd.	2.44
Burirum Sugar Public Co.,Ltd.	2.21
Saharuang Co.,Ltd.	1.61
E - Saan Sugar Industry Co.,Ltd.	1.13
Kam Pang Petch Co.,Ltd.	0.99
Prachuap Sugar Industry Co.,Ltd.	0.92
Rajburi Sugar Co.,Ltd.	0.88
Rayong Sugar Co.,Ltd.	0.54
Rayong Sugar Co.,Ltd. (Chaiyaphum)	0.54
Rajburi Sugar Co.,Ltd. (Kanchanaburi)	0.52
Pranburi Sugar Industry Co.,Ltd.	0.48
Total	**92.95**

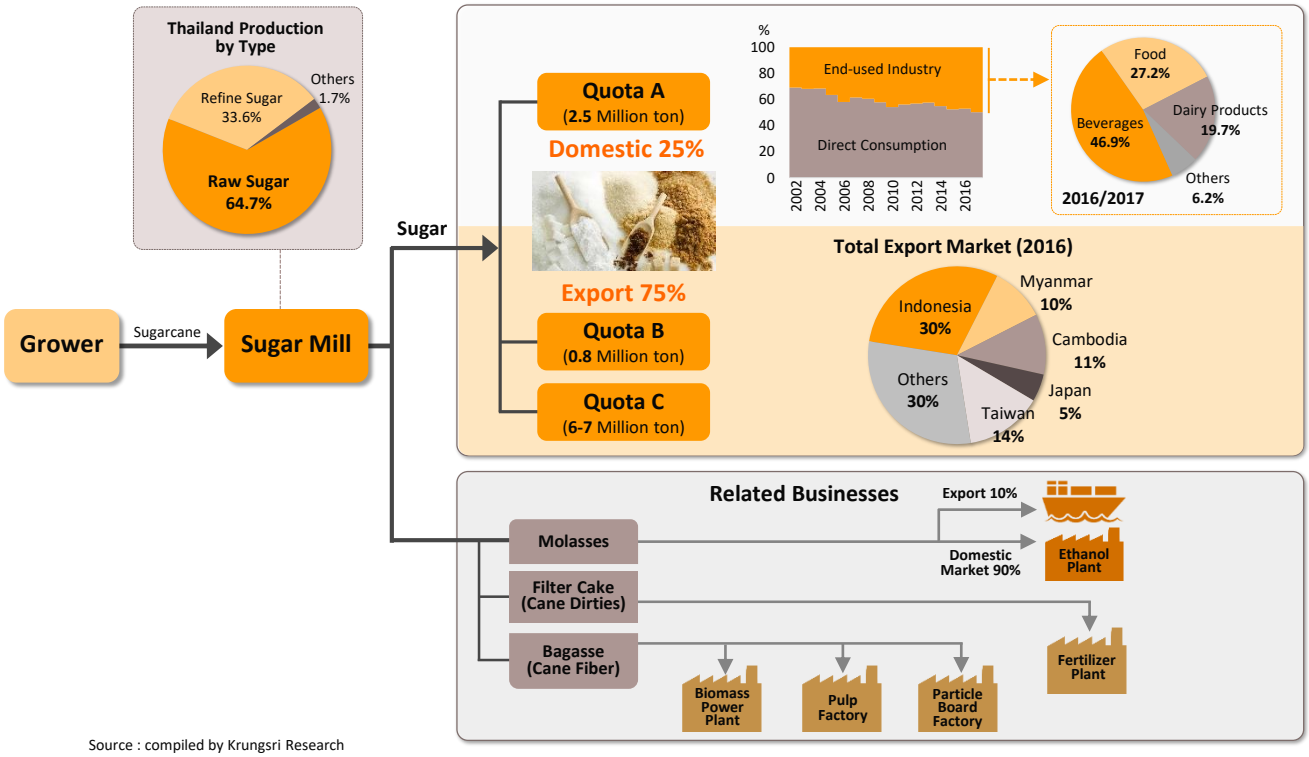
Source : Compiled by Krungsri Research

Table 2: List of New Thai Sugar Mills (Planned)

	Name of Factory	Capacity Expansion (tonnes/day)
1	Mitr Kalasin Sugar Co.,Ltd.	5,000
2	United Farmer& Industry Co.,Ltd. (Phu Viang Branch)	5,000
3	Burirum Sugar Public Co.,Ltd.	11,000
4	United Farmer & Industry Co.,Ltd. (Chaiyaphom)	14,000
5	Phitsanulok Sugar Co.,Ltd.	22,000
6	Khon Kaen Sugar Industry Public Co.,Ltd.	14,600
7	Kam Pang Petch Co.,Ltd.	19,000
8	Kaset Phol Sugar Limited	18,000
9	Thai Roong Ruang Industry Co.,Ltd.	31,000
10	Baanrai Sugar Industry Co.,Ltd.	20,000
11	Kaset Thai International Sugar Corporation Public Co.,Ltd. (Amphur Muang, Nakorn Sawan)	10,000
12	Kaset Thai International Sugar Corporation Public Co.,Ltd. (Amphur Takhli, Nakorn Sawan)	7,200
13	Surin Sugar Co.,Ltd.	10,000

Source : Office of The Cane and Sugar Board (OCSB) , compiled by Krungsri Research

Figure 4: Structure of Thailand Sugar Industry (effective from 1984-present)

Source : compiled by Krungsri Research

กำหนดเป็นปริมาณคงที่ 8 แสนตันต่อปี (ในรูปน้ำตาลทรายดิบ) [5/] ซึ่งราคาจำหน่ายในส่วนนี้จะใช้เป็นราคาอ้างอิงสำหรับคำนวณผลตอบแทนระบบ 70:30 และ 3) โควตา ค. หรือโควตาน้ำตาลส่งออกในส่วนของโรงงานน้ำตาล ซึ่งปริมาณน้ำตาลส่งออกในแต่ละปีขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตในปี นั้นๆ หักด้วยการจัดสรรโควตา ก.และโควตา ข. ทั้งนี้ ทางการจะจัดสรรโควตาจำหน่ายในประเทศและโควตาส่งออกน้ำตาลให้กับโรงงานน้ำตาลแต่ละแห่ง โดยพิจารณาตามปริมาณอ้อยเข้าหีบและสัดส่วนปริมาณการผลิตน้ำตาลจริงของแต่ละโรงงานน้ำตาลในแต่ละปี

- **กำหนดราคาจำหน่ายในประเทศเป็นราคาคงที่** [6/] โดยทางการกำหนดราคาขายส่งน้ำตาลทรายขาวและน้ำตาลทรายบริสุทธิ์หน้าโรงงาน ที่ 20.30 และ 21.40 บาท/กก.(ราคาคงที่ตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2555) ซึ่งรายได้ส่วนนี้โรงงานน้ำตาลจะต้องหักเงินเข้ากองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย 5 บาท/กก. ทำให้โรงงานน้ำตาลมีรายรับประมาณ 15.0-16.5 บาท/กก. หรือเท่ากับ 450-515 ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน ซึ่งสูงกว่าราคาน้ำตาลทรายในตลาดโลกที่เฉลี่ย 435 ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา จึงช่วยให้รายได้ของโรงงานน้ำตาลไทย [7/] อยู่ในระดับสูงและมีผลกำไรต่อเนื่อง
- **การจัดตั้งกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย** (The Cane and Sugar Fund: CSF) ทำหน้าที่ศึกษา วิจัย พัฒนา ส่งเสริมการผลิต การใช้ และการจำหน่ายอ้อยและน้ำตาลทราย รวมถึงรักษาเสถียรภาพราคาน้ำตาลทรายที่ใช้บริโภคในประเทศ ที่สำคัญคือการจ่ายเงินชดเชยส่วนต่างให้แก่โรงงานน้ำตาลแทนชาวไร่อ้อยในกรณีที่ราคาอ้อยขั้นสุดท้ายต่ำกว่าราคาอ้อยขั้นต้นที่เกษตรกรได้รับล่วงหน้าจากโรงงานน้ำตาลในช่วงต้นฤดูกาลผลิต [8/] อีกทั้งยังมีการจ่ายเงินค่าอ้อยเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือชาวไร่อ้อยในบางฤดูกาลผลิต ทำให้ชาวไร่อ้อยของไทยไม่ต้องรับความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาน้ำตาลในตลาดโลก

ในปี 2560 โรงงานน้ำตาลในไทยมีกำลังการผลิตรวมประมาณ 100 ล้านตันอ้อย ผลิตน้ำตาลทรายดิบและน้ำตาลทรายขาวรวมประมาณ 10-11 ล้านตัน ผู้ประกอบการที่สำคัญ คือ กลุ่มมิตรผลและกลุ่มไทยรุ่งเรือง มีส่วนแบ่งการผลิตในไทย 19% และ 16% ตามลำดับ และทั้ง 2 กลุ่มนี้ยังเป็นผู้ผลิตสำคัญอันดับต้นๆ ของโลกด้วย โดยเฉพาะกลุ่มมิตรผลมีการขยายการลงทุนโรงงานน้ำตาลหลายแห่งในต่างประเทศ ทั้งนี้ F.O.Licht (ข้อมูลปี 2559) ระบุว่า กลุ่มมิตรผลและกลุ่มไทยรุ่งเรือง มีปริมาณการผลิตรวมทุกโรงงานสูงเป็นอันดับ 5 และ 13 ของโลก ตามลำดับ

อุตสาหกรรมน้ำตาลไทยพึ่งพิงรายได้จากการส่งออกเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีสัดส่วนส่งออก 75% ของผลผลิตน้ำตาลทั้งหมด มีตลาดส่งออกหลักในเอเชีย ซึ่งเป็นตลาดระยะใกล้ที่ไทยได้เปรียบด้านขนส่ง อาทิ อินโดนีเซีย (สัดส่วน 25% ของมูลค่าส่งออกน้ำตาลรวมของไทย) พม่า (23%) กัมพูชา (9%) ญี่ปุ่น (9%) เป็นต้น **และบริโภคภายในประเทศ สัดส่วน 25% ของผลผลิตน้ำตาลทั้งหมด** แบ่งเป็นการบริโภคในครัวเรือนสัดส่วน 55% ของปริมาณการบริโภคน้ำตาลในประเทศ ที่เหลือ 45% ใช้ในภาคอุตสาหกรรม อาทิ เครื่องดื่ม (สัดส่วน 45% ของปริมาณน้ำตาลที่ใช้ในอุตสาหกรรม) อาหาร ผลิตภัณฑ์นม เป็นต้น

5/ เป็นการส่งออกโดยบริษัท อ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทร่วมของเกษตรกรชาวไร่อ้อย โรงงานน้ำตาล และหน่วยงานรัฐ
6/ ควบคุมโดยกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์
7/ คำนวณจากราคาส่งออกน้ำตาลและราคาขายน้ำตาลในประเทศถ่วงน้ำหนักตามสัดส่วนการจำหน่าย
8/ ราคาอ้อยขั้นต้น (ประมาณการโดยคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ประกาศในช่วงต้นฤดูกาล หรือ ในเดือน พ.ย.) เป็นผลตอบแทนค่าอ้อยเบื้องต้นที่โรงงานน้ำตาลจ่ายล่วงหน้าเพื่อซื้ออ้อยจากชาวไร่อ้อยสำหรับฤดูกาลผลิตนั้นๆ (ราคาอ้อยขั้นต้นจะต้องไม่น้อยกว่า 80% ของประมาณการรายได้ และต้องคำนึงถึงต้นทุนการผลิตอ้อยและน้ำตาลทรายด้วย) ส่วนราคาอ้อยขั้นสุดท้าย เป็นผลตอบแทนค่าอ้อยที่เกิดขึ้นจริงที่เกษตรกรจะได้รับในแต่ละฤดูการผลิต คำนวณจากรายได้จากการจำหน่ายน้ำตาลทั้งในประเทศและส่งออก (ประกาศในช่วงปลายฤดูกาล หรือ ในเดือน ต.ค.)

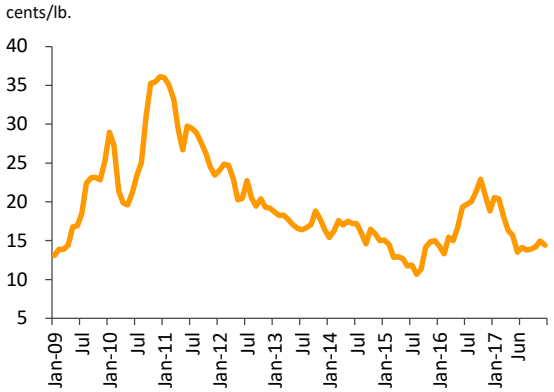
นอกจากนี้ ผู้ประกอบการโรงงานน้ำตาลไทยยังมีรายได้เพิ่มเติมจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์พลอยได้จากกระบวนการผลิตน้ำตาล อาทิ กากน้ำตาล ซึ่งปัจจุบันสามารถสร้างรายรับให้กับโรงงานได้มาก เนื่องจากความต้องการกากน้ำตาลเพื่อผลิตเอทานอลเติบโตต่อเนื่องตามทิศทางการส่งเสริมการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ของภาครัฐ [9/] อีกทั้งผู้ประกอบการโรงงานน้ำตาลบางรายยังมีการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้ผลพลอยได้จากกระบวนการผลิตน้ำตาลมาเป็นวัตถุดิบ อาทิ ผลิตพลังงานไฟฟ้าจากชีวมวล [10/] ผลิตเยื่อกระดาษ ปุ๋ย ปาร์ติเคิลบอร์ด เป็นต้น

◢ *สถานการณ์ที่ผ่านมา*

นับจากปี 2554 อุตสาหกรรมน้ำตาลทั่วโลกเผชิญภาวะราคาน้ำตาลผันผวนในทิศทางขาลง โดยราคาน้ำตาล (อ้างอิงราคาน้ำตาลทรายดิบ No.11 ในตลาดนิวยอร์ก) เฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำลงจากที่พุ่งสูงสุดที่ 36.12 เซนต์/ปอนด์ (ราคาเฉลี่ยในเดือน ธ.ค.2553)

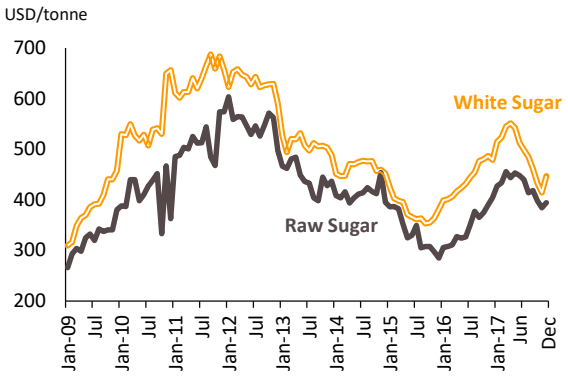
- **ปี 2554 ถึงไตรมาส 3 ปี 2558 ราคาน้ำตาลโลกเป็นขาลง** หลังกระแสเก็งกำไรในตลาดสินค้าโภคภัณฑ์โลกแผ่วลง ประกอบกับราคาน้ำตาลและอ้อยที่พุ่งสูงในช่วงหลายปีก่อนหน้า ทำให้เกิดการขยายพื้นที่เพาะปลูกอ้อยควบคู่กับการขยายโรงงาน/เพิ่มกำลังการผลิตน้ำตาลทั่วโลก ปริมาณการผลิตน้ำตาลในตลาดโลกจึงเพิ่มขึ้นในอัตราเร่ง และสต็อกน้ำตาลโลกสูงขึ้นกดดันราคาน้ำตาลทรายดิบโลกลดลงต่อเนื่องสู่ระดับต่ำสุดที่ 10.7 เซนต์/ปอนด์ (เฉลี่ยเดือน ส.ค.2558)
- **ช่วงท้ายปี 2558 - ปี 2559 ราคาน้ำตาลในตลาดโลกกลับมามีทิศทางเพิ่มขึ้น** โดยราคาน้ำตาลทรายดิบโลกปรับขึ้นสู่จุดสูงสุดในรอบ 56 เดือนที่ระดับ 22.9 เซนต์/ปอนด์ (เฉลี่ยเดือน พ.ย.2559) และราคาน้ำตาลทรายดิบโลกเฉลี่ยทั้งปี 2559 อยู่ที่ 18.2 เซนต์/ปอนด์ เพิ่มขึ้น 37.5% เมื่อเทียบกับราคาเฉลี่ยในปี 2558 ผลจากปรากฏการณ์เอลนีโญและภัยแล้งรุนแรงในภูมิภาคเอเชีย ขณะเดียวกันเกิดภาวะฝนตกหนักในบราซิล ทำให้เกิดความเสียหายกับผลผลิตอ้อยและกระทบปริมาณอุปทานน้ำตาลโลกลดลงอยู่ที่ปริมาณ 165 ล้านตัน (-6.8% YoY) ขณะที่ความต้องการน้ำตาลโลกอยู่ที่ 168 ล้านตัน (+1.2% YoY) เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก

Figure 5: Raw Sugar Prices
(No.11 in New York Market)

Source: Thailand Cane and Sugar Corporation (TCSC), Office of the Cane and Sugar Board (OCSB)

Figure 6: Thailand's Sugar Export Prices

Source: OCSB

- **ราคาน้ำตาลในตลาดโลกปี 2560 เป็นขาลงอีกครั้ง** ราคาน้ำตาลทรายดิบโลกในปี 2560 เฉลี่ยอยู่ที่ 15.8 เซนต์/ปอนด์ (-12.7%YoY) ผลจาก 1) ปรากฏการณ์เอลนีโญคลี่คลาย มีผลให้ปริมาณผลผลิตอ้อยและน้ำตาลทั่วโลกเพิ่มขึ้น 2) ราคาน้ำมันในตลาดโลกลดลงจากปัจจัยกดดันด้านอุปทานน้ำมันที่เพิ่มขึ้น โดยราคาน้ำมันเบนชินอยู่ในระดับต่ำกว่าต้นทุนในการผลิตน้ำมันที่มีส่วนผสมของเอทานอล มีผลให้ความต้องการใช้และการผลิตเอทานอลในตลาดโลกชะลอลง (แม้จะมีมาตรการสนับสนุนการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพในหลายประเทศ) โดยเฉพาะในบราซิลมีการขยายสัดส่วนการผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้นมากหลังโรงงานเอทานอลในบราซิลมีอัตรากำไรลดต่ำลง (เอทานอลในบราซิลผลิตจากน้ำอ้อย) และ 3) จีนมีนโยบายสนับสนุนเกษตรกรในประเทศ และตั้งเป้าลดการนำเข้าน้ำตาลส่วนเกินโควตาลงจากประมาณปีละ 2 ล้านตันเหลือเพียง 1 ล้านตัน โดยการปรับขึ้นภาษีนำเข้าน้ำตาลส่วนเกินโควตา (Over-quota import tariffs) ในปี 2560 เป็น 95% จากอัตราเดิม 50% มีผลให้การนำเข้าน้ำตาลของจีนลดลง ฉุดปริมาณการค้าน้ำตาลในตลาดโลกลดลงตาม ส่งผลให้ราคาในตลาดโลกลดต่ำลง

อย่างไรก็ตาม ราคาจำหน่ายน้ำตาลเฉลี่ยของโรงงานน้ำตาลไทยมีทิศทางดีกว่าตลาดโลก สาเหตุจากการส่งออกน้ำตาลเป็นระบบซื้อ-ขายในตลาดล่วงหน้า (โดยทั่วไปโรงงานน้ำตาลจะเดินเครื่องผลิตประมาณ 5 เดือน และวางแผนจำหน่ายตลอดทั้งปี) ประกอบกับช่วงเวลาผลิตและทำสัญญาส่งออกน้ำตาลของไทยต่างกับบราซิล (ฤดูกาลผลิตน้ำตาลของไทยอยู่ในช่วงปลายเดือน พ.ย.-เม.ย. ขณะที่ฤดูกาลผลิตของบราซิลอยู่ในช่วง เม.ย.-ต.ค.) ภาวะการแข่งขันในการส่งออกจึงไม่รุนแรงนัก ยิ่งไปกว่านั้นราคาน้ำตาลในประเทศที่อยู่ในระดับสูงกว่าตลาดโลกยังช่วยให้ราคาจำหน่ายน้ำตาลเฉลี่ยของโรงงานน้ำตาลไทยอยู่ในระดับที่โรงงานน้ำตาลมีผลกำไรต่อเนื่อง อีกทั้งโรงงานน้ำตาลขนาดใหญ่ยังมีรายได้เพิ่มเติมจากการต่อยอดธุรกิจ อาทิ การจำหน่ายกากน้ำตาล เอทานอล ไฟฟ้าชีวมวล เป็นต้น

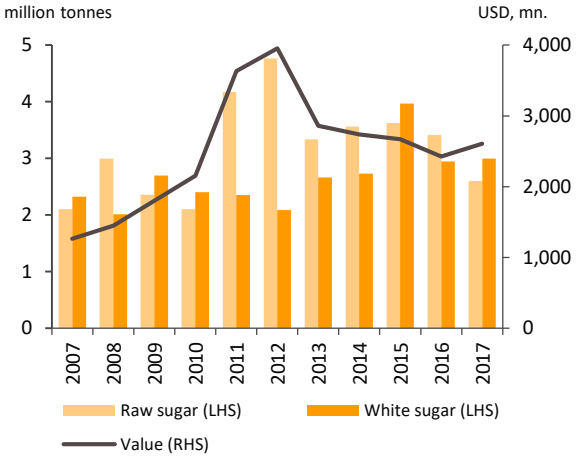
9/ ในปี 2560 กำลังการผลิตเอทานอลที่ผลิตจากน้ำอ้อยและกากน้ำตาล มีกำลังการผลิตติดตั้ง 2.49 ล้านลิตต่อวัน มีความต้องการกากน้ำตาลมากกว่าปีละ 3 ล้านตันและน้ำอ้อย 0.8 ล้านตัน

10/ การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากชานอ้อยมีกำลังการผลิตติดตั้งประมาณ 900 เมกะวัตต์ เป็นการผลิตไฟฟ้าทั้งเพื่อใช้ภายในโรงงานน้ำตาลและจำหน่ายในพื้นที่ใกล้เคียง

สำหรับผลประกอบการของโรงงานน้ำตาลไทยในปี 2560 อยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง โดยมีปัจจัยหนุนจากปริมาณผลผลิตน้ำตาลที่เพิ่มขึ้นและราคาขายน้ำตาลล่วงหน้าในตลาดส่งออกที่อยู่ในเกณฑ์ดี

- **ผลผลิตน้ำตาลของไทยเพิ่มขึ้น 2.5%YoY อยู่ที่ 10.0 ล้านตัน** ผลจากค่าความหวานอ้อย หรือค่า C.C.S. (Commercial Cane Sugar) ที่สูงขึ้น แม้ภาวะภัยแล้งรุนแรงในไทยจากผลกระทบของปรากฏการณ์เอลนีโญรุนแรงในปี 2559 จะทำให้ผลผลิตอ้อยของไทยอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องสองปีติดต่อกัน โดยฤดูกาลเก็บเกี่ยวและหีบอ้อยเข้าโรงงานในปี 2560 (ช่วงเดือน พ.ย.59-เม.ย.60) มีผลผลิตอ้อยอยู่ที่ 92.9 ล้านตัน ลดลง 1.2% YoY
- **รายได้จากการส่งออกน้ำตาล (สัดส่วน 75% ของผลผลิตน้ำตาลรวม) ขยายตัวดีจากอานิสงส์ของราคาส่งออกในระดับสูง** ผลจากผู้ประกอบการไทยมีการทำสัญญาขายน้ำตาลล่วงหน้าได้ในจังหวะที่ราคาอยู่ในระดับสูง จึงมีราคาขายเฉลี่ยสูงกว่าราคาเฉลี่ยในตลาดโลก ทำให้แม้ในปี 2560 จะมีปริมาณส่งออกน้ำตาลเพียง 5.6 ล้านตัน (-12.0%YoY) ซึ่งเป็นผลจากการส่งออกน้ำตาลทรายดิบ (-23.5% YoY) โดยเฉพาะในตลาดอินโดนีเซียซึ่งต้องแข่งขันกับบราซิล (หลังบราซิลมีผลผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้นและขยายการส่งออกมากขึ้น) แต่มูลค่าส่งออกน้ำตาลอยู่ที่ 2,605.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (+7.3% YoY) โดยราคาส่งออกน้ำตาลทรายดิบของไทยเฉลี่ยที่ 425.8 ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน (+22.7% YoY) และราคาส่งออกน้ำตาลทรายขาวจากไทยเฉลี่ยที่ 493.9 ดอลลาร์สหรัฐฯ/ตัน (+11.8% YoY)
- **รายได้จากการจำหน่ายน้ำตาลภายในประเทศ (สัดส่วน 25%) คาดว่าขยายตัวจากปีก่อนเล็กน้อย** ส่วนหนึ่งเป็นผลจากราคาจำหน่ายน้ำตาลทรายในประเทศในปี 2560 ยังเป็นระบบราคาคงที่ตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์ (ราคาน้ำตาลทรายขาวอยู่ที่ 20.30 บาท/กก. และราคาน้ำตาลทรายบริสุทธิ์อยู่ที่ 21.40 บาท/กก.) อีกทั้งจากรายงานของสำนักงานอ้อยและน้ำตาลทรายระบุว่าในช่วงครึ่งปีแรกการจำหน่ายน้ำตาลทรายในประเทศอยู่ที่ 1.33 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 0.8% YoY เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของความต้องการบริโภคในภาคอุตสาหกรรม ขณะที่การบริโภคโดยตรงในภาคครัวเรือนลดลงจากปีก่อน (ตารางที่ 3)
- **รายได้จากการลงทุนในอุตสาหกรรมต่อเนื่องยังคงเพิ่มขึ้น** โดยเฉพาะรายได้จากโรงงานเอทานอลที่ได้อานิสงส์จากความต้องการใช้เอทานอลในประเทศที่เพิ่มขึ้นมากตามทิศทางการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ (ในปี 2560 ความต้องการใช้เอทานอลของไทยเพิ่มขึ้น 7.6%YoY) และรายได้จากโรงไฟฟ้าชีวมวลที่ขยายตัวตามความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

Figure 7: Thailand's Sugar Export Prices

Source : USDA and compiled by Krungsri Research

Table 3: Domestic Consumption

Year	Domestic Consumption (million tonnes)					
	Direct Consumption	Indirect Consumption (End-user industries)				Total Consumption
		Beverages	Food	Dairy Products	Other	
2009	1.14	0.38	0.20	0.17	0.08	1.97
2010	1.17	0.45	0.28	0.20	0.05	2.16
2011	1.32	0.47	0.30	0.20	0.06	2.35
2012	1.40	0.52	0.30	0.19	0.05	2.46
2013	1.42	0.50	0.28	0.21	0.05	2.46
2014	1.36	0.51	0.28	0.23	0.09	2.47
2015	1.30	0.53	0.31	0.25	0.09	2.48
2016	1.38	0.54	0.33	0.26	0.09	2.60
1H2017	0.67	0.31	0.18	0.13	0.04	1.33
% YoY	-3.7	10.7	5.9	0.0	-9.1	0.8

Source : OCSB

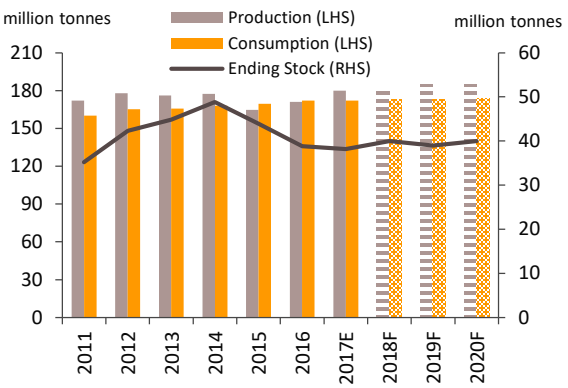
แนวโน้มอุตสาหกรรม

ในปี 2561-2563 คาดว่าผลประกอบการอุตสาหกรรมน้ำตาลไทยในปี 2561-2563 ยังอยู่ในเกณฑ์ดีจากปริมาณผลผลิตอ้อยและน้ำตาลที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ สภาพอากาศที่คาดว่าจะไม่แปรปรวนรุนแรง [11/] ผนวกกับการขยายพื้นที่ปลูกอ้อยในไทยเพื่อรองรับโรงงานน้ำตาลแห่งใหม่ (ตามแผนการขยายการลงทุนที่ได้รับใบอนุญาตจากทางการในช่วงก่อนหน้า) จะทำให้**ผลผลิตน้ำตาลของไทยเพิ่มขึ้นเป็น** 10.5-11.5 **ล้านตันต่อปี โรงงานน้ำตาลของไทยจึงจำเป็นต้องขยายการส่งออกน้ำตาลเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าปริมาณส่งออกน้ำตาลของไทยในช่วงปี** 2561-2563 **อยู่ที่** 7.5-8.5 **ล้านตันต่อปี**

อย่างไรก็ตาม แม้ปริมาณการจำหน่ายน้ำตาลโดยรวมของไทยจะเพิ่มขึ้น แต่คาดว่าแนวโน้มรายได้ของโรงงานน้ำตาลอาจปรับเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากมีปัจจัยฉุดรั้งจากราคาน้ำตาลในตลาดโลกที่คาดว่าจะอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งการปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรมน้ำตาลไทยที่ทางการไทยกำลังเร่งดำเนินการให้สอดคล้องกับพันธกรณีและความตกลงภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) [12/] จะทยอยมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยทั้งระบบในปี 2561 เป็นต้นไป โดยเฉพาะราคาน้ำตาลทรายจำหน่ายในประเทศที่จะมีแนวโน้มลดลง

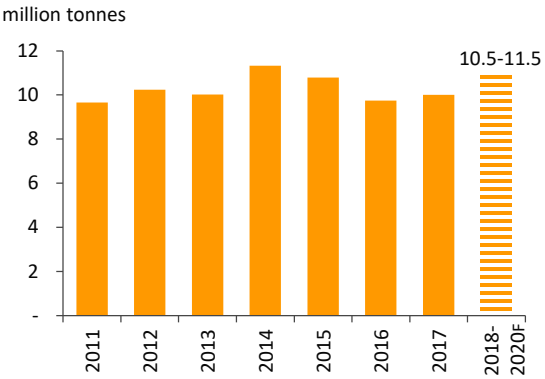
- **ตลาดน้ำตาลโลกในปี 2561-2563 จะยังถูกกดดันจากภาวะอุปทานส่วนเกิน** แม้คาดว่าเศรษฐกิจโลกขยายตัวต่อเนื่อง (IMF คาดการณ์เศรษฐกิจโลกปี 2561-2563 เติบโตเฉลี่ย 3.9% ต่อปี) จะช่วยหนุนความต้องการบริโภคน้ำตาลให้ขยายตัวที่ระดับ 1-1.5%ต่อปี แต่**อุปทานน้ำตาลในตลาดโลกที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นในอัตราเร่งกว่าจะเป็นปัจจัยกดดันราคาน้ำตาลในตลาดโลกให้อยู่ในระดับต่ำ** โดยแรงกดดันด้านอุปทานน้ำตาลในตลาดโลกมาจาก
  - บราซิล (ประเทศผู้ผลิตน้ำตาลใหญ่รายสุดของโลก) ยังคงสัดส่วนการผลิตน้ำตาลสูงกว่าอดีต (อดีตอยู่ที่ระดับ 40% ของปริมาณผลผลิตอ้อยทั้งหมด) ผลจากราคาน้ำมันที่อยู่ในระดับไม่สูงนักจะยังเป็นข้อจำกัดในการขยายความต้องการใช้เอทานอล ทั้งนี้ จากการรวบรวมข้อมูล พบว่าในฤดูกาลผลิตปี 2559-60 ผลผลิตอ้อยในบราซิลถูกใช้ในอุตสาหกรรมเอทานอลและน้ำตาลเป็นสัดส่วน 53:47 และคาดการณ์ว่าในปี 2561 ราคาน้ำมันที่ปรับเพิ่มขึ้นจากปี 2560 จะมีผลให้สัดส่วนการผลิตเอทานอลของบราซิลเพิ่มขึ้นเล็กน้อยมาอยู่ที่ 55% และใช้ผลิตน้ำตาล 45% (วิจัยกรุงศรีคาดการณ์ราคาน้ำมัน WTI เฉลี่ยในปี 2561-2563 อยู่ที่ 64-66 ดอลลาร์สหรัฐฯ/บาร์เรล เทียบกับเฉลี่ยที่ 53 ดอลลาร์สหรัฐฯ/บาร์เรล ในปี 2560)
  - ผลผลิตน้ำตาลจากหัวบีทของ EU มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาก และคาดว่า EU จะส่งออกน้ำตาลสู่ตลาดโลกเพิ่มขึ้น โดยมีตลาดส่งออกในประเทศแถบแอฟริกาและตะวันออกกลางซึ่งเป็นตลาดส่งออกน้ำตาลที่สำคัญของบราซิล จึงอาจมีผลให้การแข่งขันในตลาดส่งออกรุนแรงขึ้นและกดดันราคาน้ำตาลในตลาดโลก ทั้งนี้ European Commission คาดการณ์ว่าปริมาณการผลิตน้ำตาลจากหัวบีทใน EU จะเพิ่มขึ้นจาก 16.5 ล้านตันในปี 2559 เป็น 20-21 ล้านตันภายในปี 2563 ซึ่งจะมีผลให้ EU ลดการนำเข้าน้ำตาลลงจากเฉลี่ยประมาณ 3.5 ล้านตันในปี 2554-2559 เหลือเพียง 1.8 ล้านตันในปี 2560-2563 ขณะที่การส่งออกจะเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ย 1.2 ล้านตันในปี 2554-2559 เป็น 4.0 ล้านตันในปี 2560-2563

Figure 8: Global Sugar Production, Consumption, and Ending Stock

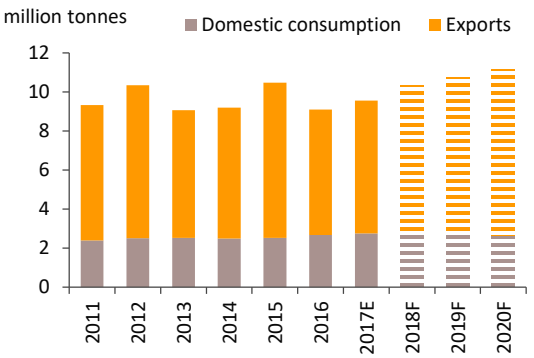
Source : USDA and compiled by Krungsri Research

Figure 9: Thailand Sugar Production

Source : OCSB, USDA and compiled by Krungsri Research

Figure 10: Thailand Sugar Balance

Source: USDA and compiled by Krungsri Research
Note: Forecast by Krungsri Research

11/ จากข้อมูลของ NOAA (National Oceanic and Atmospheric Administration) ในช่วง 60 ปีที่ผ่านมา พบว่าปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญารุนแรงจะเกิดขึ้นทุกๆ 12-15 ปี (เอลนีโญรุนแรงเกิดขึ้นล่าสุดในช่วงปี 2558-2559 และลานีญารุนแรงเกิดขึ้นล่าสุด 2553-2554)

12/ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากกรณีที่บราซิลยื่นฟ้องประเทศไทยต่อองค์การการค้าโลก (WTO) ว่าทางการไทยเข้าช่วยอุดหนุนการส่งออกน้ำตาลด้วยการกำหนดโควตาส่งออกและกำหนดราคาน้ำตาลในประเทศสูงกว่าราคาส่งออก อีกทั้งยังมีเงิน 5 บาท/กก.จากราคาจำหน่ายน้ำตาลทรายในประเทศมาอุดหนุนกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย และนำเงินกองทุนฯ ไปจ่ายเงินเพิ่มค่าอ้อยให้กับเกษตรกรชาวไร่อ้อย ทำให้โรงงานน้ำตาลไทยมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าความเป็นจริง จึงได้เปรียบในการส่งออกเมื่อเทียบกับประเทศผู้ผลิตน้ำตาลอื่นๆ

- **ความต้องการนำเข้าน้ำตาลของจีน (ประเทศผู้นำเข้าน้ำตาลรายใหญ่สุดของโลก) มีแนวโน้มชะลอลงตามอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ** ทั้งนี้ IMF คาดการณ์เศรษฐกิจจีนปี 2561-2563 เติบโต 6.5%, 6.3%, 6.2% ตามลำดับ เทียบกับอัตราขยายตัวสูงเป็นเลขสองหลักในช่วงปี 2553-2555 ประกอบกับการบริโภคน้ำตาลของจีนที่ผ่านมามีอัตราการขยายตัวชะลอลง ในปี 2559-2560 ขยายตัวเพียง 1% ชะลอลงจากที่ขยายตัวเฉลี่ย 3% ต่อปีในปี 2554-2557 นอกจากนี้ รัฐบาลจีนยังมีแผนทยอยลดปริมาณสต็อกน้ำตาลในประเทศที่มีปริมาณส่วนเกิน Buffer stock กว่า 2 ล้านตัน โดยตั้งเป้าระบายน้ำตาลในสต็อกที่ราคาต่ำกว่าราคาตลาด 10-15% และเรียกเก็บภาษีนำเข้าน้ำตาลสำหรับส่วนที่นำเข้าเกินโควตา (Over-quota import tariffs) เพิ่มขึ้นจาก 50% เป็น 90% และ 85% ตามลำดับในช่วงปี 2561 และ 2562
- จากการคาดการณ์อุปทานน้ำตาลโลกที่เร่งขึ้น ขณะที่ความต้องการบริโภคน้ำตาลอาจขยายตัวเล็กน้อย **ประเมินว่าสต็อกน้ำตาลโลกจะสูงขึ้นต่อเนื่อง ภาวะเช่นนี้จะมีผลกดดันราคาน้ำตาลในตลาดโลกให้ยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยคาดว่าราคาน้ำตาลทรายดิบในตลาดโลกเฉลี่ยในปี 2561-2563 จะอยู่ที่ 15.0-16.5 เซนต์/ปอนด์ เทียบกับ 15.8 เซนต์/ปอนด์ ในปี 2560**

- **อุตสาหกรรมน้ำตาลไทยอาจได้รับผลกระทบด้านการผลิตและการตลาด จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมนับจากปี 2561 แต่คาดว่ามีผลกระทบไม่มากนัก**
  - **กฎหมายจัดเก็บภาษีความหวานในเครื่องดื่ม** [13/] **ทำให้ความต้องการใช้น้ำตาลในอุตสาหกรรมเครื่องดื่มภายในประเทศลดลง** เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวจะเรียกเก็บภาษีจากผู้ผลิตเครื่องดื่มตามอัตราส่วนผสมของน้ำตาลในเครื่องดื่ม (เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมน้ำตาลมากจะถูกเรียกเก็บภาษีในอัตราสูง) ทำให้มีแนวโน้มที่ผู้ผลิตเครื่องดื่มจะปรับสูตรเครื่องดื่มให้มีน้ำตาลน้อยลง อย่างไรก็ตาม อัตราภาษีที่เรียกเก็บดังกล่าวอยู่ในระดับไม่สูงนัก ประกอบกับ**การใช้น้ำตาลของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มภายในประเทศคิดเป็นสัดส่วนเพียง 5-6% ของผลผลิตน้ำตาลทั้งหมดของไทย จึงคาดว่าจะไม่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมน้ำตาลโดยรวมมากนัก**
  - **การปรับแก้ พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาลทราย จะมีผลเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลของไทยทั้งระบบ** สาระสำคัญคือการลดการอุดหนุนการส่งออกน้ำตาล ซึ่งปัจจุบันไทยยังอยู่ระหว่างการจัดทำรายละเอียดในการปรับแก้ พ.ร.บ.ดังกล่าว โดยมีความคืบหน้าดังนี้
    - **วันที่ 15 มกราคม 2561 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีคำสั่ง (อำนาจตามมาตรา 44) ประกาศลอยตัวราคาน้ำตาลทรายในฤดูกาลผลิต 2560/2561 และ 2561/2562** เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทั้งระบบที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ ซึ่งไม่เพียงมีผลเปลี่ยนแปลงวิธีการกำหนดราคาจำหน่ายน้ำตาลในประเทศ แต่ยังจะมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบตลาดน้ำตาลของไทยด้วย มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้
      1) **ราคาจำหน่ายน้ำตาลในประเทศจะเปลี่ยนจากราคาคงที่เป็นราคาที่เคลื่อนไหวตามตลาดโลก** โดยใช้ราคาน้ำตาลทรายขาวที่ตลาดลอนดอน No.5 เป็นราคาอ้างอิง (Reference price) บวกด้วยค่าพรีเมี่ยมน้ำตาลทรายไทย [14/] แล้วคำนวณกลับมาเป็นสกุลเงินบาท ซึ่งราคาที่ได้จะเป็นราคาฐาน หรือราคาขั้นต่ำ (Minimum price) ในการจำหน่ายน้ำตาลในประเทศในแต่ละเดือน **การเปลี่ยนแปลงการกำหนดราคาจำหน่ายน้ำตาลในประเทศข้างต้นอาจมีผลให้รายได้จากการจำหน่ายน้ำตาลในประเทศของโรงงานน้ำตาลลดลงจากก่อนหน้านี้ที่กำหนดราคาจำหน่ายในประเทศเป็นราคาคงที่ในระดับสูงกว่าราคาตลาดโลก (ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาราคาน้ำตาลในตลาดโลกอยู่ในระดับต่ำ)** ทั้งนี้ในเดือน ม.ค.61 ราคาน้ำตาลทรายขาวและน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ในประเทศเฉลี่ยอยู่ที่ 17.22 และ 18.33 บาท/กก. ตามลำดับ (ลดลงจากเดิมที่ทางการกำหนดในราคาคงที่ประมาณ 3 บาท)
      2) **การยกเลิกระบบโควตาน้ำตาล (Quota system)** ที่เดิมมี 3 ส่วน คือ น้ำตาลบริโภคในประเทศ (โควตา ก.) น้ำตาลส่งออกโดยบริษัท อ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด (โควตา ข.) และส่งออกโดยโรงงาน (โควตา ค.) โดยระบบใหม่จะกำหนดให้โรงงานน้ำตาลสำรองน้ำตาลทราย (Buffer security) 250,000 ตัน/เดือน เพื่อป้องกันภาวะขาดแคลนน้ำตาลในประเทศ **ประเมินว่าการยกเลิกระบบโควตาจะไม่มีผลกระทบกับผลการดำเนินงานของโรงงานน้ำตาลมากนัก** เนื่องจากปริมาณสำรองน้ำตาลน่าจะใกล้เคียงกับระบบโควตาเดิม **ส่วนการยกเลิกโควตา ข.และโควตา ค. ในการส่งออกน้ำตาลอาจกระทบต่อผลประกอบการของโรงงานแต่ละรายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละรายในการคาดการณ์ทิศทางราคาน้ำตาลในตลาดโลก** เนื่องจากโรงงานน้ำตาลจะมีความเป็นอิสระมากขึ้นในการพิจารณาจำหน่ายน้ำตาลในประเทศและส่งออก
      3) **ยกเลิกการหักเงิน (5 บาท/กก.) จากราคาหน้าโรงงานน้ำตาลเข้ากองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย** และกำหนดวิธีคำนวณเงินส่งเข้ากองทุนใหม่ โดยให้นำส่วนต่างของราคาหน้าโรงงาน (ราคาจากการสำรวจตลาด) กับราคาฐาน (ได้จากราคาน้ำตาลทรายในตลาดลอนดอน No.5 บวกพรีเมียมน้ำตาลทรายไทย) ส่งเข้ากองทุนฯ แทน ซึ่งจะทำให้มีเงินส่งเข้ากองทุนฯ ไม่แน่นอนเช่นที่ผ่านมา ขึ้นอยู่กับภาวะตลาดทั้งในประเทศและตลาดโลก (กรณีราคาหน้าโรงงานของโรงงานใดต่ำกว่าราคาฐานไม่จำเป็นต้องส่งเงินเข้ากองทุน) อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ยังไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการสำรวจราคาหน้าโรงงาน

13/ การจัดเก็บภาษีความหวาน แบ่งเป็น 6 ระดับ (1) ค่าความหวาน 0-6 กรัมต่อ 100 มล.ไม่ต้องเสียภาษี (2) ค่าความหวาน 6-8 กรัมต่อ 100 มล. เสียภาษี 10 สตางค์ต่อลิตร (3) ค่าความหวาน 8-10 กรัมต่อ 100 มล. เสียภาษี 30 สตางค์ต่อลิตร (4) ค่าความหวาน 10-14 กรัมต่อ 100 มล.เสียภาษี 50 สตางค์ต่อลิตร (5) ค่าความหวาน 14-18 กรัมต่อ 100 มล. เสียภาษี 1 บาทต่อลิตร และ (6) ค่าความหวาน 18 กรัมต่อ 100 มล.ขึ้นไป เสียภาษี 1 บาทต่อลิตร มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 16 ก.ย.2560-30 ก.ย.2562 หลังจากนั้นรัฐจะพิจารณาทบทวนและปรับขึ้นภาษีความหวานอีก 2 รอบ ในปี 2562 และ 2564

14/เป็นส่วนเพิ่มทางการตลาดในการขายน้ำตาลไทยให้กับผู้ซื้อในต่างประเทศ โดยค่าพรีเมี่ยมอาจเป็นบวกหรือลบ ขึ้นอยู่กับ 1) ราคาน้ำตาลในตลาด ณ วัน ทำการส่งออก 2) ความต้องการของผู้ซื้อ และ 3) คุณภาพและบริการ

- **การพิจารณาปรับแก้รายละเอียดของ พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาลทราย ในประเด็นอื่นๆ คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในฤดูกาลผลิตปี 2561/2562 (เริ่มต้นเดือน พ.ย.2561)** ซึ่งนอกจากจะมีการแก้ไขรายละเอียดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจำหน่ายน้ำตาลภายในประเทศตามประกาศของ คสช.ที่มีผลแล้วในฤดูกาลผลิต 2560/2561 และ 2561/2562 (คำสั่ง คสช.วันที่ 15 มกราคม 2561) ยังอาจจะมีการปรับเปลี่ยนประเด็นสำคัญอื่นๆ เพิ่มเติม อาทิ

  1) **การเปิดให้นำเข้าน้ำตาลทรายมาจำหน่ายในประเทศ** คาดว่าจะไม่มีผลกระทบต่อโรงงานน้ำตาลในประเทศมากนัก เนื่องจากคาดว่าจะเป็นการนำเข้าภายใต้การควบคุมของทางการ (ขออนุญาตนำเข้าเป็นครั้งๆ)

  2) **การกำหนดความหมายของ "น้ำตาล" ใน พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาลทราย ซึ่งจะมีผลต่อการคำนวณรายได้ของอุตสาหกรรม (ตามข้อเสนอของสมาคมชาวไร่อ้อย)** โดยอาจขยายความครอบคลุมถึงผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาล อาทิ กากน้ำตาล น้ำอ้อย ฯลฯ และให้นำรายได้จากการจำหน่ายน้ำตาลและผลพลอยดังกล่าวเข้าสู่การแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างชาวไร่และโรงงานน้ำตาล **ในประเด็นนี้ หากมีการปรับเปลี่ยนจริงจะกระทบรายได้ของโรงงานน้ำตาลบางส่วน เนื่องจากไม่สามารถรับรู้รายได้จากการจำหน่ายผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาลเต็มจำนวนเช่นที่ผ่านมา**

  3) **การลดบทบาทของกองทุนอ้อยและน้ำตาลทรายที่เกี่ยวข้องกับระบบจ่ายเงินชดเชยส่วนต่างราคาอ้อยขั้นต้นและขั้นสุดท้าย** โดยเฉพาะกรณีที่ราคาอ้อยขั้นต้นสูงกว่าราคาอ้อยขั้นสุดท้าย (หมายถึง โรงงานน้ำตาลจ่ายเงินค่าอ้อยล่วงหน้าให้กับชาวไร่อ้อยสูงเกินจริง) ซึ่งคาดว่าใน พ.ร.บ.ฉบับปรับปรุงใหม่จะกำหนดให้โรงงานน้ำตาลเรียกเก็บเงินชดเชยส่วนต่างดังกล่าวจากชาวไร่อ้อยโดยตรงโดยการหักจากค่าอ้อยในฤดูกาลผลิตถัดไป จากเดิมที่กองทุนอ้อยและน้ำตาลจะเป็นผู้จ่ายเงินชดเชยส่วนต่างให้กับโรงงานน้ำตาลแทนชาวไร่อ้อยในฤดูกาลปัจจุบัน จึงอาจกระทบผลการดำเนินงานของโรงงานน้ำตาลใน 2 ส่วน คือ 1) การเรียกรับเงินชดเชยค่าอ้อยที่อาจล่าช้ากว่าอดีต และ 2) กรณีชาวไร่อ้อยต้องรับภาระเงินชดเชยส่วนต่างราคาน้ำตาลเอง (กรณีมีการเรียกเก็บค่าอ้อยส่วนเกินที่ชาวไร่อ้อยรับจากโรงงานน้ำตาลไปในช่วงต้นฤดูกาลก่อนหน้า) อาจมีผลให้รายได้ของชาวไร่อ้อยในฤดูกาลถัดไปลดลง ซึ่งหากภาครัฐ และ/หรือ โรงงานน้ำตาลไม่มีมาตรการช่วยเหลือรายได้ชาวไร่อ้อยเพิ่มเติม อาจมีผลกระทบต่อปริมาณอ้อยเข้าหีบในฤดูกาลถัดไป

วิจัยกรุงศรี

ดร.สมประวิณ มันประเสริฐ	**ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ**
พรพรรณ โภคย์สุพัสตร์	ผู้บริหารฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

● ศรันต์ สุนันท์สถาพร	หัวหน้าทีมวิเคราะห์เศรษฐกิจเชิงกลยุทธ์
● สุจิต ชัยวิชญชาติ	หัวหน้าทีมพยากรณ์เศรษฐกิจและวิเคราะห์ความเสี่ยงมหภาค
● จุไรลักษณ์ พลศรี	เศรษฐกรอาวุโส
● สร้อยสนธิ์ หล่อสุวรรณกุล	เศรษฐกรอาวุโส (เศรษฐกิจภูมิภาค)
● ลูกหิน วราโชติเศรษฐ์	เศรษฐกร
● ธนาพร ศรีคล้าย	เศรษฐกร

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

● เชฐชุดา เชื้อสุวรรณ	หัวหน้าทีมวิจัยธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมการผลิต
● ธเนศ มหัทธนาลัย	หัวหน้าทีมวิจัยธุรกิจบริการและอสังหาริมทรัพย์
● พูลสุข นิลกิจศรานนท์	นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Modern Trade, ICT)
● ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี	นักวิเคราะห์อาวุโส (Transportation & Logistics, Industry Risk Ratings)
● นรินทร์ ตันไพบูลย์	นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Biofuel, Chemical & Plastic Products)
● พุทธชาด ลุนคำ	นักวิเคราะห์ (Tourism Sectors, Real Estate in Upcountry)
● นิรัติศัย ทุมวงษา	นักวิเคราะห์ (Construction Contractor, Construction Materials)
● วรรณา ยงพิศาลภพ	นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances, Beverages)
● พัชรา กลิ่นชวนชื่น	นักวิเคราะห์ (Real Estate in BMR)

ทีมพัฒนางานวิจัย

● ตลับลักขณ์ ธนดิษฐ์สุวรรณ	นักวิเคราะห์อาวุโส (Financial Sectors)
● รชฎ เลียงจันทร์	นักวิเคราะห์ (Oil & Gas, Petrochemicals, Industry Scenario Analysis)
● อาภากร นพรัตยาภรณ์	นักวิเคราะห์

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

● สุรัชนี สมประสงค์	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
● ธมณ เสริญสุขสกุล	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
● เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน	เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย
● วงศกร แก้วอุดทัง	เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

สนใจสมัครรับอีเมล์ได้ที่ ***krungsri.research@krungsri.com***

คำสงวนสิทธิ์

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนที่น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามวิจัยกรุงศรีมิอาจรับรองความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลดังกล่าวได้ ทั้งนี้ข้อคิดเห็นที่ปรากฏเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ บมจ. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงความเห็น หรือประมาณการต่างๆ โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า